
Somogyi Krisztina

MAGYARORSZÁGON A COLORS

A COLORS magazin a médiatörténelem legújabb fejezetét nyitotta meg 1991-ben. A Benetton cég által finanszírozott vállalkozás szellemi atyja a szélsőséges reklámai miatt híres/hírhedt fotográfus Olivero Toscani volt, aki a New Yorkban élő Kálmán Tibort kérte fel a lap első főszerkesztőjének. A magyar származású designguru célkitűzése egy olyan lap elindítása volt, amely úgy képes globális problémákkal foglalkozni, hogy a világ különböző tájain élő fiatalok érdeklődését egyaránt felkeltse. A szövegközpontú újságírás hagyományától teljesen elszakadva jött létre a COLORS: az alkotók hittek abban, hogy a képek ereje elegendő ahhoz, hogy érdekessé és tartalmassá tegyen egy nemzetközi orgánomot. A COLORS magazin sikerét alapvetően a radikális témaválasztásnak és a tabukat, előítéleteket mellőző szerkesztési szemléletnek köszönheti.

A legnagyobb visszhangot kiváltó lapszámok a rasszizmus, az AIDS, a háború vagy a dohányzás jelenségeit vizsgálták. A lapot több esetben érte vád: bírálták a Benetton márkanév és a szociális érzékenységgű lap összekapcsolását, támadások érték egy-egy alkotás erkölcsi vagy etikai tartalmát. A szabad szájú magazin szellemisége ellen a sajtóban tiltakozott az angol királyi család és a Vatikán, nemzetközi konszernek és világlóbyk. Egy dolgot azonban senki sem vitatott: a gyakran megrázó erejű fotókat kísérő rövid kommentárok, statisztikai adatok, személyes tapasztalatok hitelességét és pontosságát egyelőre senki sem tudta megkérdőjelezni. Sőt! A dohányzásról kiadott (COLORS 21) szám újranyomását azok az amerikai ügyvédek igényelték, akik a dohányipar ellen indítottak pert. Az ökológiáról szóló számot (COLORS 6) a környezet- és állatvédők támogatták, a háborúról szóló lap Jugoszláviára vonatkozó részeit közzétette az egyik boszniai napilap. A nagy botrányszámok mellett a globális kultúrával foglalkozó tematikus számok népszerűsége is hatalmas: a vallásról, az elhízásról, a vásárlásról, az utcáról vagy az utazásról szóló példányokban a helyi kultúrák sajátosságairól, a világ kulturális színességéről és a globális manipuláció veszélyeiről alkothat véleményt az olvasó.

A lap alkotói gárdája az évek során sokat változott. A lap szellemiségét és vizuális megjelenését meghatározó Kálmán Tibor 1995-ben csalódottan hagyta el az újságot. A Metropolisnak adott egyik utolsó interjújában élete egyik nagy csalódásának nevezte a COLORS magazint, pedig a lap nemzetközi hírneve tulajdonképpen az ő elképzeléseinek köszönhető. Az 1999-ben elhunyt designer távozása után a lap felhagyott a tipográfiai kísérletezéssel, a szerkesztők azonban megőrizték Kálmán intellektuális szemléletét, finom humorát és meghökkenítő gondolatú szerkesztésmódját.

A COLORS ma több mint 80 országban kapható, ősz óta nálunk is megjelenik. Első magyar-angol nyelvű számának témája a szemét. Az ökológiai veszélyektől a szemét elhordásából és guberálásból élők sorsáig, Amerikától Indiáig kalandozhat benne a gondolkodó ember. A COLORS nem közéleti, politikai, kulturális, szórakoztató lap, hanem a világ jelenségeire nyitott ember szellemi tápláléka.

Göremében, Anatóliában, Törökországban a Krisztus utáni hetedik században foglalták el a szerzetesek a víz és szél által kivájt vulkanikus sziklákat. Kötélhágcsók segítségével jutottak fel a templomaikhoz és kápolnáikhoz. A kő elég puha, hogy könnyen vájható legyen. Ha a természet épít házat nekiünk, nincs rá szükség, hogy egy másikat építsünk. Az új faházak az erdők pusztulásának 55 %-áért felelősek.

Minden harmadik ember földből épült házban él. A földet szalmával keverik, téglákká formálják és a napon szárítják. Hogy vízállóvá tegyék, a hollandok lóhúggyal keverik, a maszájok tehéntrágyával, az angolok lúggal.

Nigériában a hordozható ház ténylegesen mozgó házat jelent. A faszervezetű, sással borított kunyhót odaviszik, ahol éppen szükség van rá. Az épületek felépítése és karbantartása a globális széndioxid-kibocsátás 50 %-át okozza. Ez egyegyedében oka a melegházhatásnak, ami feltehetően közvetlen kapcsolatban van azzal, hogy az évszázad nyolc legmelegebb éve az utolsó évtizedben volt.

Tunéziában tízezrek élnek a föld alatt. A lakóterek körbeveszik a földbe mélyített udvart. A föld alatt és barlangokban élés népszerűbb Kínában, ahol negyvenmillió ember él így a Sárga folyó völgyében. A földbe épített házak fűtésének 95 %-át lehetne napenergia-felhasználással biztosítani.

Az ökoház-építés első számú szabálya: azt használd, ami kéznél van. Ha mindazt a hulladékot, amit az amerikai ökoházak hasznosítanak, összegyűjtjenék a maga rendje-módja szerint, és az végül a Staten Island melletti földfeltöltést gyarapítaná, akkor 2005-ben az válna a keleti partvidék legmagasabb földrajzi pontjává.

Kurd menekültek szalmából építenek házat maguknak, mialatt az amerikai farmerek annyi használatlan szalmát pusztítanak el évente, amennyiből négy millió kétszáz négyzetméteres hajlékot lehetne építeni. Szemben a fával, a szalma évente újratermelődik. Az elégetett szalma viszont sok széndioxidot juttat a légkörbe. Jól becsomagolva és földdel kevert szalmával takarva a szalmaházak tűzállók.

New York City 7,5 millió lakosából kb. 90 000 a hajléktalan. (Ez az arány Budapesten rosszabb! – szerk.) Ugyanakkor 200 000 lakás áll üresen. Az önkényes lakásfoglalók a nagyvárosok használható építőanyagait újrahasznosítják.

Amikor Alfred Heineken a Holland Antillákra látogatott, megfigyelt embereket, akik sörösüvegekből építették föl hulladékházaikat. Kitalálta hát a Heineken „world bottle-t”, amely kétoldalt nem kerek, hanem szögletes, hogy jobban lehessen téglának használni. COLORS 1993 Nr. 6.